

5/12

irizpenda

GIZARTERATZERAKO III. EUSKAL PLANA
(2011-2015) – GIZARTERATZE AKTIBOAREN
EUSKAL

Planari buruzkoa

Bilbon, 2012ko otsailaren 22an

ERREKUPEROAREN ERREKUPEROA
ERREKUPEROAREN ERREKUPEROA

CES
EGAB

Consejo Económico
y Social Vasco

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Arazerarako Batzordea

The background features a series of overlapping, thin, light blue circles that create a complex, organic pattern. A solid, medium-blue horizontal bar spans across the middle of the page, partially overlapping the circular pattern. The text 'irizpena' is written in a white, italicized serif font, with the 'i' being lowercase and the rest lowercase. The number '5/12' is written in a white, sans-serif font, with the '5' and '12' separated by a slash. The overall aesthetic is clean and modern, with a focus on geometric and organic forms.

irizpena

5/12

I.- SARRERA

2012ko urtarrilaren 9an, Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren idazki bat sartu zen Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordean. Haren bidez, sailak txosten bat eskatzen zuen “Gizarteratzerako III. Euskal Plana (2011-2015) – Gizarteratze Aktiboaren Euskal Plana” izenekoari buruz, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeari buruzko ekainaren 27ko 9/1997 Legeko 3.1 artikuluan ezarritakoari jarraituz.

Hauxe da ekimen honen helburu orokorra da: *“sustatzea gizarte bat eraiki dadin non hura osatzen duten pertsona guztiek sentituko duten eskubide eta betebeharrak berak dituztela, edozein dela ere haien egoera ekonomiko eta soziala; gizarte bat non pertsona guztien desberdintasunak errespetatuko diren eta oinarrizko beharrak –beharrak ekonomikoak nahiz enpleguaren, harremanen, hezkuntzaren, osasunaren edo etxebizitzaren arlokoak– aseko diren.”* Halaber, izaera kualitatiboko beste helburu bat ezartzen da: EAEn pobrezia egoeran eta gizarte bazterkeriako egoeran dauden pertsonen kopurua % 12,5 gutxitzea planaren indarraldian, hau da, 2015era arte, arreta berezia eskainiz haurren eta gazteen pobrezia egoeren prebentzioari eta deuseztatzeari.

Berehala dokumentuaren kopia bat bidali zitzaieen Batzordeko Osoko Bilkurako kide guztiei, beren proposamen eta iritzia aurkez zitzaten eta haiek kasuko lan batzordeari haiek helaraz ziezazkion, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen funtzionamendu araudian ezarritakoari jarraituz. 2012ko otsailaren 3an, Gizarte Garapenerako Batzordea bildu zen, eta hark hartutako akordioak abiapuntu hartuta, honako irizpen proiektua egin zen, Batzordearen otsailaren 22ko Osoko Bilkurari aurkezteko eta han, aho batez onartzen da.

II.- EDUKIARI BURUZKO LABURPENA

---

1. Aurrekariak

Pobreziaren aurkako eta gizarteratzearen aldeko borrokaren euskal esperientzia Euskadiko Pobreziaren aurkako Osoko Planarekin (1988)

batera sortu zen. Agiri horrek jasotzen zuen gutxieneko errenten lehenengo programa sortuko zela. Orduan, familiarentzako gutxieneko diru-sarrera esaten zitzaion. Gero, Gizarte Bazterkeriaren aurkako 12/1998 Legeak jasotzen zuen Gizarteratzerako Lehen Euskal Planaren idatziko zela. Orduan, pobrezia eta bazterkeriaren aurkako borroka jarraitutasuna izan du ondorengo gizarteratze planen bidez eta gizarte zerbitzuen sistemaren finkatze progresiboaren bidez. Bereziki, Gizarte Zerbitzuei buruzko 12/2008 Legea, Gizarteratzeko eta Diru Laguntzak Bermatzeko 18/2008 Legea eta azkeneko Gizarteratzerako Erakundearen arteko Plana (2007-2009) aurrerapen nabarmena izan dira bai gizarte zerbitzuen euskal sistema definitu, ezagutu eta finkatzeko, bai euskal sistemak pobrezia ekonomikoaren aurka eskaintzen duen babesari dagokionez ere.

5/12*j*

Egiazki, EAEk, Nafarroako Foru Komunitatearekin batera, Estatuko pobrezia tasa txikiak dauzka. Gainera, 2008ra arte beharrezko joera argia izan du pobrezia, neurri handi batean gizartearen arloko transferentziak asko handitu direlako, nahiz eta krisialdi ekonomikoak joera horri buelta eman dion eta azkeneko hiru urteetan pobrezia-tasak igorazi dituen.

2011-2015 urteetarako Gizarteratze Aktiboaren Euskal Plan (GAEP) berriak baieztatzen du ezen, gizarte politikaren babes ekintzari buruzko ebaluazio positiboa gorabehera, bereziki gizarte zerbitzuen lanean, gizarte bazterkerian dauden edo hartarako arriskuan dauden pertsonen gizarteratzea eta laneratzea lortzeko buruzko balorazioak hobekuntzarako tarterik baduela, antzemandako fenomeno batzuei dagokienez:

- Egungo koiunturak erronka berriak sortzen ditu pobrezia eta gizarte bazterkeria aurre hartzearen arloan. Horri dagokionez, egiaztatu da biztanle-profil batzuk badaudela pobrezia eta bazterkeria arriskuko taldeetan daudenak, eta balizko beste profil batzuk ere antzeman dira.
- Zerbitzu emateak eskasia edo desegokitasun batzuk izan ditu, prestazioak hartzen dituzten pertsonen gizarteratzea eta laneratzea mugatu dutenak, eta litekeena da arrisku egoera batzuen kronifikazioa eragin izana.
- Nahiz eta diru prestazioen egiturak, pobrezia ekonomikoko egoerak arintzeaz gainera, pertsonak mugiarazi nahi dituen enplegua lor dezaten, oraindik ere enplegurako distortsio eta ez-pizgarri batzuk topatzeko

arriskurik badago, bereziki enplegua lortzeko gaitasun baxua duten eta, horrenbestez, soldata baxuak lortu ohi dituzten– pertsonen kasuan.

- Diru-sarrerak bermatzeko politikek honakoa ardatz hartzeko joera izan dute: diru prestazioez hornitzea, baina enplegu zerbitzuek, gizarte zerbitzuek, hezkuntza zerbitzuek eta etxebizitzarako nahiz osasunerako zerbitzuek behar den babesa eskaintzeko modurik izan gabe.
- Gizarte zerbitzuen sistemak bere burua ikusi du diru prestazioak izapidetzera emana, gizarte bazterkeria egoeretan baliabideak modu integralean norbanakoen eta erkidegoen arretara bideratzeko aukerarik izan gabe. Ez dute izan, ezta ere, horretarako behar den gaitasun ekonomikoa.
- Gizarte bazterkeriarena bezalako kausa anitzeko fenomeno bati arreta integrala ematearen kontzeptzioak ez du lortu pertsonarekin, familia/taldeekin eta erkidegoarekin esku hartzen duten sistema desberdinak inplikazio eragingarria izatea berdintasunean.
- Litekeena da gizarte zerbitzuek diru prestazioak direla-eta egin duten kudeaketak distortsioak sortu izana onuradunekiko lan-harremanetan, eta litekeena da, halaber, gizarte zerbitzuei denbora eta baliabide gehiegi kendu izana.
- Azkenik, ezinbestekoa da komunikazioa eta koordinazioa indartzea, eskaintako baliabideak modu eraginkor eta efizientean aprobetxatzeko.

Testuinguru horretan, aldaketa kontzeptual eta estrategiko baten egokitasuna justifikatzen duten egitate zenbait gertatzen dira:

- Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoa (GZPE) taxutu da erantzuna emateko Gizarte Zerbitzuei buruzko 12/2008 Legearen garapenari eta sistemaren erronkei. Besteak beste, planteatzen du aukera legokeela gizarte zerbitzuen sistemako diru-sarrerak bermatzen dituzten prestazio ekonomikoen kudeaketa deslotzeko.
- EAEk, 2011ko urtarrilaren 1etik, Enplegu Politika Aktiboak betetzeko eskumena dauka. Lehenagoko eskumen-zatiketak zaildu egiten zuen bazterkeria-egoeran edo bazterkeria-arriskuan zeuden pertsonen laneratze-premiak zuzenki artatzea. Bestalde, estatuan enplegu politika aktiboak erreformatzeko prozesuak, 2011ko otsailaren 3ko Errege Lege Dekretuarekin hasitakoak, lehengo aldiz aitortzen du eskubide

subjektibo bat badagoela enplegu politika aktiboetarako, eta aurreikusten du Espainiako enplegu estrategia bat eta urteko plan bat egingo direla, autonomia erkidegoekin batera lan eginez, enplegu politika aktiboen zerbitzu-prestazioa hobetzeko. Testuinguru horretan, Enpleguaren Euskal Estrategia (EEE) xede hori lantzeko formulatu da, eta borondate argia jasotzen du Euskal Enplegu Zerbitzu Publikoa, EEZ-Lanbide berria, barne-hartzailea eta unibertsala izan dadin, eta gai izan dadin populazio-segmentu guztiak eraginkortasunez artatzeko. Horretarako Enpleguaren Euskal Estrategiak erantzuna eman behar die enplegu politika aktiboak bereganatzeko erronkari, eta haiek lehengo eskemekin fusionatu beharrean dago.

5/12*i*

- Berriki onetsi dira, edo onesteko bidean dira, bestelako plan, estrategia eta aldaketa normatibo batzuk, Gizarteratze Sistemarako munta eta garrantzi handia dutenak. Honakoak daude horien artean: Diru-sarrerak eta Gizarteratzea Bermatzeko Legearen aldaketa, Etxebizitza Legea, Familiaren aldeko Erakundearen Arteko III. Plana, Immigraziorako III. Plana, Lanbide Heziketaren III. Euskal Plana, Euskal Eskola Inklusiboa Garatzeko Ekintza Plana 2010-2016, Gazteriaren III. Plana, Enpresen Gizarte Erantzukizunerako Estrategia edo eremu sozio-sanitarioaren eraikuntza. Gizarteratze Aktiboaren Euskal Planak prozesu horiekin guztiekin bat egiten du, eta haiekin koordinatzen da sistema guztietan lortu nahi den arreta integrala bermatzeko eta horien guztien diseinuan modu berezitan eragiteko.
- Europa 2020 Estrategiaren (UE2020) onespenez eragin du Ecoeuskadi 2020 Estrategia hari estrategikoki egokitu behar izatea. 2011ko apirilean, Espainiako Gobernuak Erreformen Programa Nazionalako bere ikuspegia aurkeztu zion Europako Batzordeari: enplegu-tasa dela eta % 74ko helburua planteatu zuen, eta planteatu zuen, halaber, 2019rako 1,4-1,5 milioi pertsona gutxiago egongo direla pobrezia eta gizarte bazterkeriako egoeran, berariaz aipatuta haurren pobrezia aurre egiteko beharra.
- Azkenik, krisi ekonomikoaren testuingurua dela eta, sistemen multzoaren babes-ekintza bermatu beharra dago, baina eraginkortasuna eta efizientzia ere hobetu beharko dira. Gizarteratzea ikuspegi integral batetik ulertu beharra dago, inbertsio baten gisara eta hazkunde ekonomikoa eta enplegu-sorrera lortzeko aukera baten gisara, eta segurtatu behar da krisiaren ondorioz ez direla gizarteratze prozesuak oztopatuko, baizik eta

prozesu horiek lagungarriak izango direla oneratze ekonomikorako.

Testuinguru horretan, GAEPek beharrekotzat eta egokitzat jotzen du gizarteratze eredu baterantz aurrera egitea, halako moduz non gizarteratze zerbitzuen eraginkortasuna gauzatuko den gizarteratze efektibo batean eta pertsona ahulenen egoeraren hobekuntzan.

2. Xedea eta Ikuspegia

Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren ekimen gisa, GAEPek honakoa du **helburu**: sustatzea gizarte bat eraiki dadila non hura osatzen duten pertsona guztiek sentituko duten eskubide eta betebeharrak dituztela, edozein dela ere haien egoera ekonomiko eta soziala; gizarte bat non haien desberdintasunak errespetatuko diren eta oinarrizko beharrak –behar ekonomikoak nahiz enpleguaren, harremanen, hezkuntzaren, osasunaren edo etxebizitzaren arlokoak– aseko diren. Eta hori hala da sinistuta gaudelako gizarteratzea erdietsiko dela soilik gizabanakoak bere hautapenei eta bere bizitzari buruz dauzkan autonomia, auto-kudeaketa eta kontrol-mekanismoak errazten badira, eta administrazio publikoek horretarako zailtasunak dituzten pertsona guztiei laguntza ematen badie.

Bazterkeria eta gizarteratze prozesuen dimentsio anitzeko kontzeptioa

GAEPek gizarte bazterkeriaren/gizarteratzearen kontzeptio dimentsioaniztuna dauka, eta bereziki erreparatzen die pertsona bat gizarteratze egoera batetik bazterkeria egoera batera, eta alderantziz, igarotzeko prozesuei. Honako pertsonak dira GAEPen arretaren xedea:

1. harremanak edo/eta enplegu-gaitasuna direla-eta gizarteratze premiak dituzten pertsonak, babesgabetasun, mendetasun edo/eta gizarte bazterkeriako egoeran edo haietarako arriskuan daudenak.
2. diru-sarrerak bermatzeko errenta jasotzen duten pertsonak, edo errenta hori jasotzen duen pertsona baten mendekoak diren 18 urtez gorakoak, lan egiteko edo beren enplegu-gaitasuna hobetzeko ahalmena dutenak.
3. osasun sistematik heldu diren pertsonak, gizarteratzeko eta laneratzeko premiak dituztenak.

4. enplegurako prestakuntza arautuko nahiz arautu gabeko hezkuntza premiak dituzten pertsonak, premia horiek bizitza osoan zeharko ikaskuntzaren esparruan dituztenak, horren barne direla enplegu-gaitasun murrizteko egoerak, garaia baino lehenago eskola uztearen ondoriozkoak, komunikaziorako oinarrizko gaitasunak (hizkuntza) falta izatearen ondoriozkoak, gizarte-trebetasun eta harremanetarako trebetasun eskasak izatearen ondoriozkoak eta abar.
5. etxebizitza premiak dituzten pertsonak, etxebizitzarik ez dutelako edo infraetxeetan bizi direlako.

Eskubide bikoitzaren bermea, pobreziaren eta gizarte bazterkeriaren arteko aldea

5/12*j*

Elementu bereizgarri gisa, GAEPek apustu egiten du pobrezia-arriskuan edo/eta gizarte bazterkeriako arriskuan dauden pertsonen eskubide bikoitza, hau da, gutxieneko diru-sarreretarako edo/eta gizarteratzerako eskubidea-betetzearen alde. Behin aitortuta bi egoera horiek –pobrezia ekonomikoa eta gizarte bazterkeria– batera gerta daitezkeela, GAEPek dauden baliabideak hobeki egokitu nahi ditu egoera bakoitzaren arabera, eraginkortasuna hobetze aldera: esate baterako, askotan, arazoa da enplegua ez izatearen ondorioz diru-sarrerak aldi baterako falta izatea, bestelako arazo erantsirik gabe, eta halakoetan enplegu zerbitzuek esku hartu beharko dute, kasuan kasuko pertsonari enplegua lortzen laguntzeko, prozesuan zehar haren diru-sarreraren mailari eutsita eta jakinda egoera horrek luze irauteak bazterkeria-egoera bat ekar dezakeela finean.

Kontrako muturrean, pertsona batzuk ez daude pobrezia egoeran familiak dauzkan diru-sarrerei esker edo bestelako tresna batzuei esker, baina bai egon daitezke babesgabetasuneko, mendetasuneko edo ezgaitasun edo/eta bazterkeria sozialeko egoera batean; halakoetan, izan ere, gizarte zerbitzuen eta gainerako sistemen esku-hartzea beharko da: egiazki, diru baliabideak edukitze hutsak ezin du berarekin ekarri gizarteratze zerbitzuetarako sarbiderik ez izatea. Askotan, bi egoera horiek batera gertatuko dira, eta halakoetan eskubide bikoitzaren bermeak inplikatu du gutxieneko diru-sarrera baterako sarbidea izatea ez ezik, esku-hartzearen xede den pertsonaren gizarteratzea bideratuko duten zerbitzuetarako sarbidea ere izatea, eta exigentzia maila berarekin

Gizarteratze aktiboaren ikuspegia: esku hartzeko metodo bat

Testuinguru horretan, GAEPek gizarteratze aktiboaren ikuspegi estrategikoa hartzen du perspektiba integral batez, honako alderdi hauekin lotutako gutxieneko diru-sarreraren maila bat bermatuz: aktibazioa, enplegu txukun¹ bat eskuratzeko babeseta eta bizitzaren arlo guztietan herritarren autonomia pertsonala laguntzeko bitarteko egokiak erraztuko dituzten zerbitzu publiko batzuk, gizarte zerbitzuen, hezkuntzaren, etxebizitzaren eta osasunaren arloko sistemek emandakoak. Ulertzen da enplegu bat eskuratzeko gehienetan eduki inklusibo bat badaukala, baina, halaber, hura ez dela nahikoa osasun-defizitak, zailtasun pertsonalak edo harremanetarako zailtasunak dituzten pertsonen kasuan.

5/12

Gizarteratze aktiborako metodoaren abiapuntua da, 18/2008 Legearen aitzinsolasean jasotzen den bezala, enplegua ardatza dela gizarteratzerako eta, funtsean, gizarte- eta lan-aktibazioaren elkarren exigentziarako “*gizarteratzeko hitzarmen batean derrigorrez parte hartuz. Hala jardunda, Administrazioaren eta bazterkeria jasaten duen herritarraren arteko elkarrekikotasunaren printzipioa gauzatuko da*”. Gizarteratze aktiboak sistema guztiak lotzen ditu, taxu ditzaten pertsonen gizarteratzea eta laneratzea errazteko behar diren zerbitzuak, pertsona bakoitzarentzat egoki diren egiturarekin eta intentsitatearekin. Era berean, gizarteratze aktiboa gauzatzen da pertsona batek bere gain hartzen duenean bere esku dauden ahalegin guztiak egitea gizarteratzea modu efektiboan lortzeko eta bere errealitatearen eta premien arabera behar diren prozesuetan parte hartzeko.

Lanbide-EEZren tresnen bateriaren barruan, diru-sarrerak bermatzeko errenta (DBE) eta etxebizitzarako prestazio osagarria (EPO) sartzen dira, jotzen baita haiek errenta aktiboak direla eta haien xedea dela prestazioak eta aktibazioa elkarrekin konektatzea pertsonaren eta haren familiaren konpromisoaren bitartez konpromiso hori gizarteratze aktiborako hitzarmena sinatuz finkatzen da.

¹ Lan txukunaren kontzeptua oraindik ere eraikitzen ari bada ere, Lanaren Nazioarteko Erakundearen (LANE) honako ezaugarriak eman zaizkio: lan produktibo eta segurua -lan eskubideei dagokienez-, diru-sarrera egokiak dituen, gizarte babesarekin, elkarriketa sozialarekin, askatasun sindikalarekin, negoziazio kolektiboarekin eta parte hartzeko aukerarekin

Lan txukunaren kontzeptua oraindik ere eraikitzen ari bada ere, Lanaren Nazioarteko Erakundean (LANE) honako ezaugarriak eman zaizkio: lan produktibo eta segurua –lan eskubideei dagokienez–, diru-sarrerera egokiak dituena, gizarte babesarekin, elkarrizketa sozialarekin, askatasun sindikalarekin, negoziazio kolektiboarekin eta parte partzeko aukerarekin

GAEPen Enplegu eta Gizarte Gaietako Saila da liderra, baina sistema guztien erantzukizuna da

GAEP, horrenbestez, Eusko Jaurlaritzako Enplegu eta Gizarte Gaietako Departamentuaren zenbait elementu estrategikoren bidegurutzean dago; bereziki, Enpleguaren Euskal Estrategia (EEE) eta 2011-2014 urteetarako EAeko Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoa (GZPE). Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailarekin batera, inplikaturako gainerako sailak daude, eta kudeatzen dituzten sistemei buruzko beren ekarpenak egiten dituzte sail horiek: horrela, Hezkuntza, Etxebizitza eta Osasun sistemek gizarteratze aktiboaren estrategia osatzen dute eta bera koherente eta integral bihurtzen dute.

Hala eta guztiz ere, oraindik era arazo batzuk antzematen dira erantzukizunak eta eskumenak sistema horien artean mugatzeko eta banatzeko garaian. Horrenbestez, litekeena da bikoiztasuna gertatzea zerbitzu edo programa jakin batzuk ematerakoan, eremu batzuetan arretarik ez ematea, erabiltzaileen artean nahasmendua egotea eta sistemen arteko koordinazioan eraginkortasunik eta efikaziarik ez egotea. Egoera horren aurrean, honakoa da GAEPen ikuspegia:

- Enplegu zerbitzuetako profesionalak eskudunak izango dira GAEPen xede diren pertsonen enplegu-gaitasunaren diagnostia egiterakoan, eta eskudunak, halaber, haiek beste sistema batzuetara bideratzeko, beharrezkoa denean, eta sistema horiekin koordinatzeko. Profesional horiek, halaber, gizarteratze- eta laneratze-aktibaziorako ibilbide pertsonalak proposatzeaz arduratuko dira, eta, egoki bada, kasuan kasuko gizarteratze aktiboko hitzarmenak² sinatzeaz. Eskura izango dituzte, batez ere, aktibazioa lortzeko behar diren enplegurako erreminta guztiak

² Gizarteratze Aktiboko Hitzarmenak sinatzea nahitaezkoa da diru-sarrerak bermatzeko errenta jasotzen duten pertsonentzat, baina halako errentarik jaso ez eta hura sinatu nahi duten pertsonen enplegu-gaitasuna hobetzeko erreminta gisa ere erabil daiteke

(informazio eta orientazio zerbitzua, lanerako prestakuntza, enplegu-bilaketa, lan-bitartekaritza...).

- Gainerako sistemetako (hezkuntza, osasuna, etxebizitza, gizarte zerbitzuak) profesionalek beren diagnosiak egingo dituzte eta eskura izango dituzte behar dituzten tresna guztiak kasuko pertsonaren gizarteratzerako banakako ibilbide integrala osatzeko, nor bere jardute-esparruan, betiere gainerako profesionalekiko behar den koordinazioa segurtatuz.
- Diru-sarrerak bermatzeko errentaren eta etxebizitzarako prestazio osagarriaren kudeaketa enplegu-zerbitzuen eskumena da. Bi prestazioek baldintza bat daukate: batetik, hartzaileak gizarteratze aktiborako hitzarmenarekin ados egotea eta hura sinatzea, eta, bestetik, hitzarmen hori betetzea.

5/12

Prozesu honek sistemen, baliabide sareen eta zerbitzuen artikulazioan oinarritutako lan bat eskatzen du, eta lan hori zehaztuko da koordinazio protokolo batzuen bitartez, sistema desberdinek eta sistema desberdinekin erabaki, planifikatu eta parte hartutako jarduerak egituratu eta jardueri estaldura emango dietenak. Alderdi hori GAEPen funtsezko ardatzetako bat da, xede baitu sistemen, sailen eta erakundeen arteko lankidetzara eraginkorra lortzea, pertsona ahulenek behar duten laguntza integrala eta haien gizarteratzea eta laneratzea bideratuko duena.

Sarbide unibertsala eta arretaren normaltasuna

GAEPen beste berritasun bat da jasotzen duela pertsona guztiek, enplegu zerbitzuen bitartez, sarbidea izango dutela gizarteratzeko eta laneratzekeko ibilbide pertsonalizatueta biltzen diren prestazio guztietara, baldintza berdinetan eta inguruabar berdinetan; ibilbide horietan, behar diren bitarteko eta baliabideak ezarriko dira, prestazio ekonomikoetarako sarbidea barne dela.

Erreminta komun eta normalizatuen ingurune batean, zeren eta gainerako pertsonen baliabide beretarako sarbidea izango baitute, beren premiei egokitutako intentsitate eta berariazkotasunaz artatuko dira zailtasun handienak dituzten pertsonak, Enpleguaren Euskal Estrategiak jasotzen duen bezala.

3 . Pobreziarekin eta gizarte bazterkeriarekin lotutako arazoak EAEn

Bere jatorritik, pobrezia identifikatu izan da oinarrizkotzat jotako beharrak asetzeko baliabiderik ez edukitzearekin; baliabide horiek, izan ere, pertsonen bizi kalitatean eragina dute. Funtsean, baliabide ekonomikoak falta izatea aipatzen da; eta, are gehiago, dirua falta izatea.

Bestalde, gizarte bazterkeriako prozesuak behin-behinekotasun ekonomikoaz harantzago doaz, eta lotuta daude harreman-arazoekin eta autonomia pertsonalaren, harreman pertsonalen, bizikidetasunaren eta ingurune sozialaren arloko arazoekin. Hartara, gizarte bazterkeriak berarekin dakartza egoera batzuk non pertsonak zailtasun larriak baititu garapen pertsonaleko eta erkidegoan sartzeko mekanismoak eskuratzeko; hartara, izan ere, integrazioa edo gizarteko parte-hartzea galtzeko prozesu batean sartzen da. Horri dagokionez, bazterkeria zenbait egoerarekin egon daiteke lotuta; horietako bat baliabide ekonomikoak galtzea izan daiteke. GAEPek pobrezia ekonomikoko egoerak eta gizarte bazterkeriako egoerak bereizten ditu, nahiz eta aitortzen duen biak batera ere gerta daitezkeela.

Funtsezkoa da bi kontzeptu horiek bereiztea planeko ildo estrategikoak ezartzerakoan eta haren eskumen-esparruak finkatzerakoan. Hala eta guztiz ere, ez da erraza haiek neurtzea, zeren eta bazterkeria gisa definitzen dena dimentsio anitzeko fenomeno bat baita, eta hura dela-eta oraindik ere adostasunik ez baitago kuantifikazioari dagokionez. Bai dago adostasuna, ordea, Europar Batasunak ezarritako printzipioan, alegia, bai pobrezia ekonomikoa, bai “faktore bazterzaileen” eragina neurtzea; honakoak dira faktore horiek, besteak beste: enplegurik (kalitatezko enplegua) ez izatea, etxebizitzarik (kalitatezko etxebizitza) ez izatea, osasun onik ez izatea, hezkuntzarik ez izatea... Horixe da Gizarteratzearen Europako Estrategiaren hasieratik garai hartan “*Laeken adierazleak*” deitutakoetan neurtu eta begiratu dena.

Hala eta guztiz ere, inoiz ere ez da berez neurtu gizarte bazterkeria, hau da, pertsona batek pairatzen duen “bazterkeria gradua”. Alabaina, Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailean gizarte bazterkeria diagnostikatzeko tresna batekin

lan egiten ari da, hain zuzen ere neurketa³. hori egiteko aurrerapausoak ematen lagunduko duena Esparru horretan, ordea, oraindik ere ezin dugu daturik eman. Horrenbestez, GAEPek aurkezten duen analisi diagnostikoan, kasu gehienetan pobrezia ekonomikoa aipatzen da, hura familiek edo/eta gizabanakoek baliabiderik izatearen arabera neurtua. Izan ere, bazterkeria prozesuetan aurkituko ditugu enplegu, etxebizitza, osasun eta hezkuntzaren arloko baliabideetarako sarbide egokia izateko zailtasun pertsonalekin lotutako alderdiak.

Zehazki, aipa daiteke EAEko pobrezia bilakaera, orokorrean, ona izan dela azken urteetan, nahiz eta krisialdi ekonomikoak ondorio negatiboak ekarri dituen.

5/12

Orokorrean, euskal ekonomiaren azken urteetako ezaugarria izan da biztanle bakoitzeko BPGak nabarmen gora egin duela, harik eta EAE bihurtzeraino biztanle bakoitzeko barne produktu gordin handiena duten Europako erregioen arteko bat. Hazkunde nabarmen hori gorabehera, EAEko populazioaren zati bat ahuldade egoeran bizi da oraindik ere. BPG populazioan duen banaketari erreparatuta, euskal gizartea munduko aurreneko tokietan dago, berdintasunezko egoerari dagokionez.

Pobrezia fenomenoak azken urteen izan duen bilakaeran sakonduz, itxura batean aldia markatzen duten joera batzuk ageri dira. Horien artean, generoaren arrakala ixten joan dela nabarmen daiteke, nahiz eta oraindik ere ahalegin handiagoak egin behar diren gizarteratzearen arloan berdintasunera iristeko. Zalantzarik gabe bi dira pobrezaren eta gizarte bazterkeriaren arazo bilakaera dela-eta nabarmendu behar diren alderdiak: batetik, immigrazioa, eta, bestetik, okupatuta izan baina pobrezia arriskuan dauden pertsonen kopuruak gora egin izana. Immigrazioak, alde batetik, nabarmen egin du gora eta immigranteena, proportzioan, pobrezia neurri handiagoan ukitutako taldea da. Bestalde, langileen arteko segmentazioak berarekin ekarri du 2008an (eskuragarri dagoen azken datua), EAEn, maizen pertsona okupatu batena izatea mantentze-pobrezia arriskuan dagoen familia baten titularraren profila.

---

3 Gizarte Bazterkeria Baloratzeko Tresna Tekniko Komuna da.

Hartara, gaur egun, EAEn pobrezia tasa handiena pairatzen duten populazio taldeak 35 urtetik beherako gazteak eta immigranteak buru duten familiak dira. Profil ahul horiei gehitu behar zaizkie, batetik, 65 urtetik gora daukaten pertsonena, eta, bestetik, arrisku-talde berri bat, pertsona okupatuena.

4. Pobrezia eta bazterkeria

Pobrezia eta gizarte bazterkeria kuantifikatzeko, aurretik neurtu nahi diren fenomenoak definitu behar dira. Horri dagokionez, lehen ere aipatu dugun bezala, GAEPek pobrezia ekonomikoko egoerak eta gizarte bazterkeriako egoerak bereizten ditu, eta aitortzen du bi egoera horiek batera gerta daitezkeela pertsona batengan eta haren familiarengan. Hartara, gizarte bazterkeria eta pobrezia kontzeptuak elkarren osagarriak dira, baina ez dira elkarren trukagarriak, zeren eta pobre oro ez baitago baztertuta, eta alderantziz.

Pobrezia egoerek, funtsean, baliabide ekonomikoak falta izatea aipatzen dute; eta, are gehiago, dirua falta izatea. Bestalde, gizarte bazterkeriako prozesuak behin-behinekotasun ekonomikoaz harantzago doaz, eta, gehienetan, lotuta daude harreman-arazoekin eta autonomia pertsonalaren, harreman pertsonalen, bizikidetasunaren eta ingurune sozialaren arloko arazoekin. Horri dagokionez, bazterkeriak zenbait egoerarekin egon daiteke lotuta; horietako bat termino ekonomikoak galtzea izan daiteke.

Horrela definiturik, pobrezia eta gizarte bazterkeria ikuspegi desberdinetatik azter daitezke. Anlisi honetan, batetik, ikuspegi objektibo bat erabiliko da, subjektuen bizi-baldintzen adierazleak (errenta, ikasketa maila, osasuna, enplegua eta abar) abiapuntu hartuta, eta, bestetik, analisi subjektibo bat ere egingo da, pertsonen beren egoerari buruz duten pertzepzioaren ikuspuntutik. Gainera, pobreziaren eta bazterkeriaren profil nagusiak aztertuko dira, bai eta EAE osatzen duten probintzia desberdinen artean dauden aldeak ere.

Pobreziaren diru-ikuspegia

Etxeen errenta da pobreziara ikuspegi objektibo batetik hurbiltzeko modurik berehalakoena. Honakoak dira ikuspegi horretatik lortutako emaitza nagusiak:

2004 eta 2008 bitartean, EAEn (EPDS datuak) **pobrezia tasa guztiak behera** egin bazuten ere, (mantentze-pobreziaren kasuan izan ezik), **krisialdi ekonomikoak** tasa hori igoarazi du; izan ere, 2008an % 8,5 izatetik 2009an % 9,4 izatera pasa da eta 2010ean % 11,6 izatera (bizi baldintzen inkestako datuak), eta, aldi berean, gora egin dute **prestazioak jasotzen duten etxeen ehunekoak** eta **pertsona bakoitzeko gastuak**:

- ✓ 2010ean, EAEko **pobrezia erlatiboaren tasa** % 11,6 zen, nabarmen txikiagoa Espainiako osotasunean jasotako % 20,7aren aldean.
- ✓ **Pobrezia larriaren tasa** % 3,1era iritsi zen 2008an; 2004an, berriz, % 3,7 zen. **Transferentzia sozialek** % 60 gutxitzen dute pobrezia erlatiboa (22,3 puntu) EAEn (EPDS datuak).
- ✓ 2008an, euskal etxeetatik % 55,7k **gizarte prestazioak** jaso zituzten (4 puntu gutxiago Espainian baino); 2004an, aldiz, % 51,9 ziren. Estatuko batez bestekoarekiko aldeak azaltzeko esan beharra dago euskal etxeek zahartzarorako eta bizi-iraupenerako prestazio gehiago jasoten dituztela (euskal etxeetatik % 69,2; Espainiako batez bestekoa, berriz, 61,1 da), baina langabezi-prestazio gutxiago (% 18,6 eta % 26,8) eta bstelako gizarte subsidio eta prestazio gutxiago (% 20,3 eta % 27,5).
- ✓ EAEn, **gizarte zerbitzuen pertsona bakoitzeko gastua** 753 € izan zen, eta 2008ko BPGaren % 2,5 zen. Zenbateko horiek gora egin dute, 2004an 562 € eta % 2,2 baitziren

5/12j

Pobreziaren ikuspegi subjektiboa

Pobrezia ikuspegi subjektibotik ere azter daiteke. Ikuspegi horretatik, honakoak dira erdietsitako emaitza nagusiak:

- ✓ **Euskal familien artean, pobreziaren pertepzioak** behera egin zuen 2004tik 2006ra, nahiz eta gradu txikiagoan pobreziaren adierazle objektiboekin alderatuz gero.
- ✓ Hala eta guztiz ere, 2006 eta 2010 bitartean, etxeetan gora egin zuen **pobreziak gora egitearen sentipenak**. Horri dagokionez, 2010ean, euskal etxeen % 4,1ek bere burua pobretzat edo gutxi gorabehera

pobretzat zuen; 2006an baino % 43,3 gehiago, orduan % 3,0 izan baitzen.

- ✓ Pobreziaren pertzepzio horrek **eragin handiagoa** dauka pertsona nagusia emakumea den etxeetan, behera egiten du adinean aurrera egin ahala eta nabarmen handiagoa da atzeritarrak buru diren familietan.

Pobrezia eta gizarte bazterkeria dimentsio anitzeko ikuspegi batetik

Pribazio materiala:

- ✓ 2004 eta 2009 artean, behera egin du, halakorik ezin ordaintzeagatik, **oinarrizko ondasun batzuk** (ordenagailua; autoa; oporrak; haragia, oilaskoa edo arraina jatea) ez dituzten euskal etxeen ehunekoak.

Hezkuntza:

- ✓ 2004-2008 aldian, gora egin du lehen hezkuntzao eta bigarren hezkuntzako (LH I barne) ikasketak dituzten pertsonak buru duten etxeetako **mantentze-pobreziak**, % 3,7 izatetik % 5,5 izatera pasa baita lehenengo kasuan, eta % 4tik % 5,7ra bigarrenenean. Bitartean, tasa horrek behera egin du ikasketarik ez duten edo hirugarren graduiko ikasketak dituzten pertsonen kasuan, % 5,4 izatetik % 3,7 izatera pasa baita lehenengo kasuan, eta % 2,8tik % 1,2ra bigarrenenean.

Osasuna:

- ✓ EAEko populazioaren **bizi-itxaropenak** gora egin du 2004tik 2008ra, bai jaoitzerakoan, bai 65 urteetarako iristerakoan, bai gizionen kasuan, bai emakumeen kasuan.
- ✓ 2009an, EAEko bizi-itxaropena 81,9 urtekoa zen jaoitzerakoan (78,5 urte gizonezkoentzat eta 85,2 urte emakumezkoentzat); horrek, 0,3 urte gehiago suposatzen du estatu osoan ematen dena baino.
- ✓ Halere, **gaixotasunen bat duten** pertsonen ehunekoak % 4,9 egin du gora 2004tik 2009ra, populazioaren % 29 izateraino. Halere, behera egin du daukaten gaixotasunarengatik eguneroko jarduerak ezin egin dituzten pertsonen ehunekoak (gaixo dauden biztanle guztietatik % 28,7tik % 15,2ra).

Informazioaren eta komunikazioaren teknologietarako (IKT) sarbidea:

- ✓ 2006 eta 2010 artean **hobera egin du IKTetarako sarbidea** EAEn, zeren eta etxeen ia % 65ek interneterako sarbidea baitute, eta % 72k ordenagailua baitute (% 18ko eta % 40ko hazkundera, hurrenez hurren).

Aztertzen ari garen fenomenoaren ezaugarriak direla eta, egokia da gizarte bazterkeria eta pobrezia dimentsio anitzeko ikuspegi batetik analizatzea. Helburua bera da, zeren eta pertsonen bizi-baldintzei buruzko adierazleetan oinarritzen baita, eta ez haien pertzepzio subjektiboetan. Pertsonen bizi errearen kalitatean eragina duten aldagaiak aztertzen ditu; aldagai horiek, izan ere, bazterkeria-arriskua sortzen duten faktore gisa jokatzeko dute. Ondoren, emaitza nabarmenenak aurkezten ditugu, analisi horretatik ateratakoak:

5/12

Enplegua:

- ✓ Langabezi egoera pobereziarako faktore garrantzitsua da. Langabetuak buru duten etxeak % 46,8ko **mantentze-pobreziako** tasara iritsi ziren 2008an; jarduera gabeko etxeen kasuan, berriz, % 4,6 izan zen, eta okupatutakoen etxeen kasuan, % 2,5.
- ✓ Euskal etxeen mantentze-pobreziaren tasek 2004 eta 2008 bitartean gora egin zuten, alde batera utzita zer nolako harremana duen pertsona nagusiak lan merkatuarekin. Hazkunde hori 18 puntukoa izan zen langabetuen etxeetan, 0,8 puntukoa okupatutakoen etxeetan eta 0,5 puntukoa jarduerarik gabeko etxeen kasuan.
- ✓ **Okupatutako pertsonak** buru duten etxeak gehienak dira mantentze-pobrezian daudenetik (nahiz eta haien tasak txikiagoak diren) eta pobrezia arriskua handiagoa da kontraturik ez duten pertsonen artean (% 13,2ko tasa).
- ✓ Espainiako batez bestekotik behera, **langabezi tasa** ia bikoiztu egin da EAEn 2006tik 2010era, % 6,7 izatetik 2010ean % 10,9 izatera iritsi baita (Biztanleria Aktiboaren Inkesta). Gainera, batere kiderik lan egiten ez duen etxeak 2006an % 2,9 izatetik 2010ean % 5,1 izatera iritsi dira. Egoera horrek ondorio larriak izan ditzake EAeko pobrezian.

Etxebizitza:

- ✓ 2009an, EAeko familien % 91,5ek beren **jabetzako** etxebizitza batean

bizi ziren.

- ✓ **Etixerik gabeko pertsonentzako** zentroetan, bai tokien kopuruak, bai okupazioak behera egin dute 2006 eta 2008 barnean. Bereziki lehenengoak egin du behera, eta horrek berarekin ekarri du okupazio-ratioak ehuneko 6,7 igotzea, % 87,5 izateraino.

Pobreziaren eta bazterkeriaren populazio-profilak

Pobreziaren populazio-profilen bilakaerak agerian uzten du azkeneko lau urteetan EAEn ez dela aldaketa handirik gertatu. Esate baterako, aintzat hartu den azkeneko urtean, 2008an, pobrezia arriskuan zeuden pertsonen % 62,5ek honako ezaugarrietako batzuk konpartitzen zituzten gutxienez ere: guraso bakarrik izatea, pertsona bakarreko etxeak izatea, immigrazioa, gazteria eta laneko behin-behinekotasuna. Era berean, 2004an, guraso bakarreko familiak, immigranteak eta laneko egoera ezegonkorra zuten gazteak ziren, neurri handi batean, pobrezia arriskuaren profil nagusiak.

Jarraitutasun hori gorabehera, xehetasun handiagoetara sartuz, aldaketa batzuk antzeman daitezke joera batzuetan: 2004 eta 2008 bitartean, arrisku talde gehienen egoerak hobera egin du. Guraso bakarreko familiak, bakarrik bizi diren pertsonak, 25 eta 34 urte bitarteko gazteak eta titularrak emakumea den etxeak dira pobreziaren gutxitzean aurrerapen nabarmenenak egin dituztenak. Hala eta guztiz ere, 15 eta 24 urte bitarteko gazteak eta langabetuek pobrezia mota batzuk pairatzen dituzte 2004an baino maiztasun handiagoz, nahiz eta aldagai batzuetan hobekuntza batzuk izan dituzten. Atzerritarrek, berriz, bilakaera anbiguo samarra izan dute: pobrezia erreala eta metatze-pobreziak gutxiago zigortzen ditu, baina gehiago pairatzen dituzte bestelako pobrezia mota batzuk.

Immigranteen populazioak gora egin izatearen ondorioz, populazio horrek protagonismoa irabazi du pobreziaren alorrean, eta EAEn pobreziak ukitutako bost pertsonetatik bat izatetik bi izatera pasa dira. Azkenik, adierazi den bezala, pobrezia egoeran dauden pertsona okupatuaren fenomenoak, gorantza ari dena, beste arrisku talde bat aintzat hartzeko beharra planteatzen duen aldaketa da.

Pobreziaren lurralde-ikuspegia

Lurralde banaketari buruzko datuek agerian uzten dute pobrezia errealak hiri-eskualdeetan kontzentratzen jarraitzen duela. Hiru euskal hiriburuen eskualdeek, 2008an, pobrezia errealaren % 68,2 hartu zuten: 2004an % 62 zen eta 2000n, berriz, % 42. Hala eta guztiz ere, hiri-eremuetan pobrezia errealaren tasa soilik Bilbon dago batez bestekotik gora (% 5,2, batez bestekoa % 2,5 den bitartean); Gasteizen eta Donostialdean, berriz, % 2,3 eta % 2,4 dira pobrezia errealaren tasak, hurrenez hurren. Aipatu beharra dago Tolosa-Goierri eta Debagoiena eskualdeetan pobrezia errealaren tasak huts direla. Aldi berean, pobrezia gehien zartaturiko talde masiboetako baten (immigranteak) banaketa Bizkaiko eskualdean gertatzen da gehien. 2010ean, lurralde horretan daude immigranteen % 50; Araban, berriz, % 20 daude eta Gipuzkoan, % 30. Deskribapen hori zabalduz, antzematen da lurralde-desberdintasunak oraindik ere handiagoak direla mantentze-pobreziari edo/eta metatze-pobreziari erreparatuz gero. Magnitude horretan –EAEn, % 4,7 da – Bilbon nabarmentzen da, % 9,4 baitu, Donostialdea –% 3,5– eta Gasteiz –% 4– zabal gaudituz. Hala eta guztiz ere, mantentze-pobrezia edo/eta metatze-pobrezia behera egin du Bilbon 2004tik 2008ra, % 11,5 izatetik % 9,4 izatera pasa baita.

5/12

5. Gizarteratze Aktiboaren Euskal Plana 2011-2015

GAEPen erronka handia

Ecoeskadi 2020 eta Europa 2020 estrategien ildotik, 2020ko horizontean pobrezia % 25 gutxitzea planteatzen baitute, Gizarteratze Aktiboaren Euskal Planak planteatzen du, halaber, EAEn pobrezia egoeran eta gizarte bazterkeriako egoeran dauden pertsonen kopurua % 12,5 gutxitzea planaren indarraldian, hau da, 2015era arte, arreta berezia eskainiz haurren eta gazteen pobrezia egoeren prebentzioari eta deuseztatzeari.

Helburu estrategikoak, helburu operatiboak eta jarduketak

Helburu horretarantz aurrera egiteko, GAEP 9 helburu estrategikoren arabera egituratuta dago. Helburu horiek, osotasunean, eta bakoitzak lantzen dituen dimentsioen arabera, hautatutako gizarteratze aktiboaren ikuspegia

eta metodoa garatzen dituzte. Bestalde, **izaera eragileagoko 28 helbururen** bitartez garatzen dira helburuak, eta 28 helburu horiek **137 neurritan** zehaztuta daude.

GAEPen 9 helburu estrategikoetatik, lehenengo bostak **sektorialak** dira; hau da, zenbait gai-alderditan zehazten dira, hurrenez hurren: enplegua, gizarte zerbitzuak, hezkuntza, etxebizitza eta gizarteratze aktiborako osasuna. Aurrekoen osagarri, gainerako lau helburu estrategikoak gai guztietan komunak diren **alderdi horizontaletan** zentratzen dira: erakunde, sail eta sistemen arteko koordinazioa eta lankidetzaren indartzea; hirugarren sektorearekiko lankidetzaren indartzea; diru-sarrerak eta enplegua bermatzeko politiketan berrikuntzak egiteko beharra planteatzen da; eta, azkenik, arau-esparrua gizarteratze aktiboaren eredu berriari egokitzeko beharra lantzen da.

Ondoren, helburu estrategiko eta eragileak laburbilduko ditugu, eta irakurlea planeko testura jo beharko du helburu horietako bakoitzak garatzen dituen neurri zehatzak aztertu nahi baditu.

1. Enpleguaren bitartezko gizarteratze aktiboa sustatzea pertsona ahulenen kasuan, pobrezia eta gizarte bazterkeria gutxitzeko, errenta maila duina segurtatuz eta enplegua lor dezaketen pertsonen enplegu txukun baterako sarbidea emanez.

Helburu horren esparrua zehazten duen eta orientabidea ematen dion funtsezko elementu estrategikoa –oraingo Gizarteratze Aktiboaren Euskal Planak informatuta eta eraginda egoteaz gainera–, Enpleguaren Euskal Estrategia da (EEE), bai eta, haren barruan, Eusko Jaurlaritzaren 2011-2014 urteetarako Enplegurako Jarraibide Estrategikoen Proposamena ere.

Testuinguru honetan esku hartzeko ildo nagusien moduan, Euskal Enplegu Institutuak lehentasuna ematen die enplegua lortzeko zailtasun handienak dituzten langabetuei eta lan merkatutik urrutien dauden pertsonen; eta laguntza pertsonalizatua eta gizarteratzeko ibilbide pertsonalizatuak biltzen ditu, bai eta neurri berezien beste sail bat, egoera ahulenean dauden pertsonen kolektiboari laguntzeko, hain zuzen ere gizartean eta lan merkatuan osotasunez parte hartu ahal dezaten. Alderdi

garrantzitsuenetako bat nahitaez bat dator GAEPen ikuspegiarekin: diru-sarrerak bermatzeko politika enplegurako politikarekin integratzea, diru-sarrerak bermatzeko errenta (DBE) jasotzen dutenen kolektiboa lanaren arloan aktibatzearen bitartez.

Baldintza horiekin bat etorrita, honakoak dira enpleguaren bitartezko gizarteratze aktiboarekin lotutako helburu eragileak:

- 1.1 Zailtasun handienak dituzten pertsonen intentsitate handiagoko arreta pertsonalizatua ematea; izan ere, hori gauzatuko da haien, erreferentziako aldiaren, eskuratuko dituzten baliabideen gutxiengo batean.
- 1.2 Zailtasun handienak dituzten pertsonen enplegu-gaitasuna areagotzea.
- 1.3 Enpleguaren iraungarritasuna eta aurrerabidea sustatzea.
- 1.4 Enpleguan pobrezia garatzeari aurrea hartzea, haren kalitatea eta iraunkortasuna areagotuz.
- 1.5 Aurrera egitea osotara diseinatuz espetxeetako populaziorako prestakuntzako eta gizarteratzezko nahiz laneratzezko ibilbideak.

5/12

2. **Gizarte Zerbitzuetatik gizarteratze aktiboa sustatzea, pertsona, familia eta talde guztien gizarteratzea, autonomia eta ongizatea errazteko haien egitekoaren barruan, sustatzezko, prebentziozko, babesezko eta laguntzazko eginkizun bat garatuz funtsean pertsonaren eta harremanen arlokoak diren prestazio eta zerbitzuen bitartez, zerbitzu guztiak indartuz ahuldade, arrisku edo/eta gizarte bazterkeriako kasuetan.**

Puntu honetan, komeni da nabarmentzea EAEn Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategiko (GZPE) berriaren garrantzia, GAEPerako funtsezko elementu eta elementu antolatzaile eta estrategiko gisa, zeren eta gizarte lana gizarte bazterkeriako egoeran edo hartarako arriskuan dauden pertsonen laguntza emateko tresna garrantzitsuenetako bat baita. GZPEaren abiapuntua, GAEPen kasuan bezala, gizarte zerbitzuek artatzen dituzten kolektiboen beharren zeharkakotasuna da, halako moduz non beste sistemekiko

lankidetzaz jasotzen baitu oinarritzko ardatzetako baten moduan –bereziki, osasunari, hezkuntzari, etxebizitzari, justiziarri eta enpleguari dagokienez–, GAEPen funtsezko premisekin bat etorritik.

GAEPek bere egiten ditu Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoa, eta haren helburu eragileetako eta neurrietako batzuk biltzen ditu, eta beste eragile batzuen jarduketekin lotzen eta osatzen ditu.

- 5/12*i*
- 2.1 Babes sozialeko beste sistemekiko koordinazioa hobetzea: gizarte zerbitzuen, enpleguaren eta diru-sarreraren bermearen sistemen arteko koordinazioa; esparru soziosanitarioa eraikitzea; ikastetxeekin sarean lan egitea; beste sistemekiko koordinazioa (justizia, etxebizitza, garraioa...).
  - 2.2 Erabiltzaileen gizarteratzea, laneratzea eta autonomia sustatzea, eta parte-hartze soziala bultzatzea, elkartasunaren ikuspuntutik, eredu bat eraikiz eragile, erakunde, entitate, elkarte eta pertsonen erantzukizun sozialean eta konpromisoan oinarrituta.
  - 2.3 Ahuldade handiena duten pertsonen premiei ematen zaien arreta egokitzea: erreminta komunak prestatzea, gizarte zerbitzuen eta esku-hartzearen beste esparru batzuen esku-hartzea eskatzen duten pertsonen behar duten laguntzaren intentsitatea zehazten lagunduko dutenak, betiere antzemandako premien arabera.
  - 2.4 Haurren babesgabetasun egoerei aurrea hartu dakien indartzea, familiak zaintzeko eta haietan esku hartzeko programen bitartez.

3. Hezkuntzaren bitartez gizarteratze aktibo sustatzea, bizitza guztian zehar

- 3.1 Eskola uztea ahal den guztian gutxitu dadila sustatzea, gizarte bazterkeriari aurrea hartzeko gako gisa⁴, Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailaren eta Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailaren artean diseinatutako Lanbide Heziketaren III. Euskal Planean jasotakoarekin bat.

⁴ Helburu eragile horren esparruan, Euskal Enplegu Institutuak, halaber, norabide horretan orientatutako helburu bat ezartzen du: “Eskola uztearen indizea gutxitzea eta Europako batez bestekora hurbiltzea”.

- 3.2 Eskolaratzea eta gizarteratzea sustatzea, hezkuntza erantzuna pertsona guztien arabera egokituz.

4. Gizarteratze aktiboa sustatzea etxebizitza politiken bitartez

- 4.1 Gizarte laguntzari lotutako zerbitzuen eta salmentako eta alokairuko etxebizitzaren parke publikoaren arteko koordinazioa hobetzea.
- 4.2 Behar duten pertsona guztiek etxebizitza egoki bat eskuratu dezatela sustatzea.

5. Osasunaren ikuspegitik ere gizarteratze aktiboa sustatzea. Gizarteratze hori bereziki zentratuko da enplegu-gaitasuna hobetzeko premia duten pertsonengan; esate baterako, buru-gaixotasuna duten pertsonengan.

- 5.1 Gizarte zerbitzuak ematen eta gizarteratze aktiboa sustatzen inplikaturiko eragileen arteko koordinazioa indartzea.
- 5.2 Pertsona guztiei osasun zerbitzuetarako sarbidea bermatzea, baldintza berdinetan.
- 5.3 Gizarte zerbitzuetatik, gizarte bazterkeriako egoerei aurrea hartzea.

6. Sistemen, sailen eta erakundeen artean behar diren lankidetzak eta koordinazio mekanismoak ezartzea, eraginkortasunean eta efizientzian hobera egiteko. Horrenbestez, lehendik behar adinako arreta eman ez zaien premiak landuko dira eta egun dauden bikoiztasunak deuseztatuko dira, honako printzipio honen babesean: parte hartzen duten eragile guztiek erantzukizun maila bera partekatzen dute pertsona ahulenen gizarteratze aktiboa erraztearen arloan.

- 6.1 Lehendik dauden eta populazio talde ahulena direnen gizarteratze aktiboa jasotzen duten plan eta ekimenekiko koordinazioa bermatzea, inklusio aktiboaren arloan metatutako aurrerapenak eta esperientziak aprobetxatze aldera.
- 6.2 Gizarteratze aktiboarekin lotutako gaietan eskumenak dituzten aktore publiko guztien arteko koordinazio, lankidetzak eta komunikazio tresnak ezartzea, bazterkeria egoeran edo hartarako

arriskuan dauden pertsonen gizarteratze aktiboa hobetzeko baterako ekintzak diseinatu eta garatzeko, betiere enplegurako politika aktiboak politika pasiboekin eta gizarte babesekoekin lotuz.

- 6.3 “Gizarteratzearen arloko profesionalen” estrategia berriei buruzko sentsibilizazioa, prestakuntza eta egokitzea hobetzea, eskura dituzten eta GAEPen onuradunen eskura dauden baliabideen kudeaketa egoki eta eraginkorra lortzeko xedez; bai eta, pertsona bakoitzaren banakako premiak ezagutzeko xedez ere.
- 6.4 Segimendu jarraitu eta zorrotza egitea, funtzionamendu eta koordinazio tresna berrien amaierako egokitze optimoa eta sistema iraunkorraren diseinua errazteko; informazio erreminta berriak sortzea edo lehendik daudenak egokitzea.

7. **Hirugarren sektoreko entitateek gizarte bazterkeriako egoeran edo hartarako arriskuan dauden kolektiboekiko lanean egien duten ekarpenaren balioa aitortu eta indartzea.**

- 7.1 Hirugarren sektoreko entitateek gizarteratzearen eta laneratzearen arloko esku-hartze prozesuen kudeaketan ematen duten laguntza berrantolatzea, balioa emanez bazterkeria egoeran edo hartarako arriskuan dauden pertsonen egoerari buruz eta haiekiko lanari buruz duten eskarmentu eta ezagupenari eta pertsona horien ordezkari gisa egiten duten lanari, eta, aldi berean, baterako lanean sinergiak indartuz.
- 7.2 Planean eskumena duten erakunde publikoen eta hirugarren sektoreko entitateen arteko koordinazioa, lankidetzeta eta komunikazioa hobetzea
- 7.3 Batera lan egitea bazterkeria egoeran edo hura pairatzeko arriskuan dauden pertsonen maila sozialean eta lan munduan dauzkaten premiei, aukerei eta ekarpenari buruz euskal gizarteak duen ikuspegia eta ulermena aldatzeko.

8. **Diru-sarrerak bermatzeko, enplegurako eta prestakuntzarako politiketan berrikuntzak egiteko azterlanak, analisiak eta txostenak lantzea, bai eta arlo horietan plangintza estrategikoa egiteko ere, harreman-perspektiba berriak definituz politika horren hartzaile diren**

pertsonen aktibaziorako eta laneratzeko.

- 8.1 Berrikuntza soziala sustatzea, gizarte-ekimenak eta gizarte erantzukizun korporatiboa bultzatuz.
- 8.2 EAEn egoera ahulenean dauden pertsonen gizarte egoerari, lan egoerari eta prestakuntza egoerari buruzko ezagutza hobetzea, politikak ebaluatzeko, politika berriei buruzko erabakiak orientatzeko eta iritzi publikoa, orokorrean, informatuta eta sentibilizatuta edukitzeko.
- 8.3 Pobreziaren eta gizarte bazterkeriaren fenomenoetarako buruzko ezagupena hobetzea, halako moduz non lagungarri gertatuko baita politika publikoak eta erabakiak ebaluatzeko eta diseinatuzko.

5/12j

9. Arau-esparru indarduna egokitzea gizarteratze aktiboko prozesuak antolatze eta errazteko

- 9.1 Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko abenduaren 23ko 18/2008 Legetik oraindik ere gauzatu gabe dauden alderdiak garatzea, haien aplikazioa segurtatuz eta haien arau bidezko garapena osatuz.
- 9.2 Diru-sarrerak Bermatzeko Errentari buruzko 147/2010 Dekretutik gauzatu gabe dauden alderdiak garatzea, haien aplikazioa segurtatuz eta haien arau bidezko garapena osatuz.

Jarraipena eta ebaluazioa

1. Gizarteratzerako eta Diru Sarrerak bermatzeko abenduaren 23ko 18/2008 Legean jasotako antolamendu-, koordinazio eta lankidetz-egitura.

18/2008 Legean, “Gizarteratzeko eta diru sarrerak bermatzeko euskal sistemaren planifikazioa eta garapena” tituluaren plangintzaren eta gizarteratze aktiboko politiken jarraipenaren ardura izango duten erakundeak zehazten dira. Zehazki, ezartzen da Eusko Jaurlaritzari dagokiola, gizarteratzearen arloko sail eskudunaren bitartez, honako eginkizunak betetzea:

- Gizarteratzerako Euskal Plana gauzatzeko behar diren baliabide eta bitartekoak jartzea, oro har.
- Gizarteratzeko Sailen arteko Batzordea abian jartzea eta haren lanen garapena bultzatzea.
- Gizarteratzeko Erakunde arteko Batzordea eratzea.
- Gizarteratzeko Euskal Kontseilua eratzea.

2. Jarraipenaren eta ebaluazioaren arloan GAEPen jasotako helburuak eta jarduketak

Legekezarritako antolamenduegiturari erantzunez, GAEPek honako jasotzen du 6. helburu estrategikoan: “*Sistemen, sailen eta erakundeen artean behar diren lankidetzak eta koordinazio mekanismoak ezartzea, eraginkortasunean eta efizientzian hobera egiteko...*”: haren aplikazioa bermatzeko jarduketa multzo bat., hain zuzen (ikus agiriko 58. orrialdea); aldi berean, egitura horien lana erraztuko duten tresnak ezartzen dira, haren helburuen betetzea segurtatze aldera.

3. Jarraipenerako eta ebaluaziorako tresnak

Honako jarraipen tresnak eduki beharko dira:

a. Adierazleen bateria

Jarraipenerako Batzorde Iraunkorrak jarraipenari eta ebaluazioari buruzko adierazleen sistema bat diseinatuko du, bai aurreikusitako jarduketan betetze-mailari dagokionean, bai planaren helburuak betetzeari dagokionean ere. Hautatutako adierazleek, kuantitatiboak nahiz kualitatiboek, informazioa emango dute ondokoak bideratzeko:

- Planaren betetze maila ebaluatzea; hau da, haren eraginkortasuna, bai exekuzioari dagokionez, bai helburuei dagokienez ere.
- Efizientzia ebaluatzea; hau da, ebaluatzea ea garatu diren jarduketek eta iritsi diren helburuek ahal den kontu txikiena izan duten (finantzarioa eta gizakuntzakoa).
- Koherentzia ebaluatzea, hau da, informazioa ematea honakoak

ebalutzeko: planaren edukia, haren kalitatea, haren aldaketarako eta antzemandako premia egoerak eraldatzeko gaitasuna. Zehazki, proposatutako helburuak erdiesteko aurreikusi diren jarduketan egokitasuna.

- Parte hartzeko prozesua ebaluatzea, bai diseinuan zehar, bai exekuzioan zehar. Abian jarritako mekanismo guztiei, haien erabilgarritasunari eta haien erabilerari buruz ari da.
- Planaren eragina ebaluatzea; hau da, euskal gizartean izan dituen eraginak, bai itxarondakoak, bai aurreikusi gabe zeudenak.

b. Jarraipenerako agiri teknikoak

Aipatutako adierazleak abiapuntutzat harturik, planean jasotako jarduketan urteko jarraipena egiteko txosten tekniko bat egingo da, haien bilakaera eta erabakiak baloratzeko, berrorientatzeko, indartzeko edo hobekuntzak egiteko premiei dagokienez.

5/12

c. Ebaluaziorako agiriak

Tarteko ebaluazio bat egingo da, plana ezarri eta bi urtera. Hartan baloratuko dira ordura arte garaturiko jarduketak eta xede duen populazioan eta gizartean, oro har, izan duen eragina. Ebaluazio hori egingo da planaren hasierako diagnostikotik eta xede horretarako diseinatutako adierazleen bateriatik abiatuta.

d. Emaitzak jakitera ematea

Jarraipenari eta ebaluazioari buruzko emaitzak jakitera emate funtsezko tresna bat da, hain zuzen ere bi arrazoiengatik. Alde batetik, jakitera emateko, barnekoari zein kanpokoari begira, zein lorpen erdietsi diren eta zein diren hobetu beharreko alderdiak; eta, bestetik, bai parte-hartzaileen, bai politiken onuradunen konpromisoari eta inplikazioari eusteko. Bidenabar, gizartearen aurrean, bere osotasunean, politikak balioan jartzeko ere balioko du.

Horrenbestez, planean urtero erdietsitako emaitzak jakitera emango dira, bai bide pasiboen bitartez (esate baterako, planari buruzko webgune bat sortuz) jarraipen txostenak plana betetzeko ardura duten pertsoneri helaraziz-, bai bide aktiboen bitartez; esate baterako, mahaien bidez edo/ eta ukitutako taldearen lan-bileren bidez.

Finantziazioa

GIZARTERATZERAKO III. EUSKAL PLANAREN AURREKONTU ESTIMAZIOA					
GIZARTERATZE AKTIBOAREN EUSKAL PLANA (ZENBATEKOAK, EUROTAN)					
I. TAULA. ENPLEGU ETA GIZARTE GAJETAKO SAILA					
	2011	2012	2013	2014	2015
1. ENPLEGUA	124.450.947	121.678.442	121.678.442	122.286.834	125.955.439
1.1. LANERATZEA	40.265.739	36.671.922	36.671.922	36.855.282	37.960.940
1.2. ENPLEGUA SUSTATZEA	61.469.203	57.515.639	57.515.639	57.803.217	59.537.314
1.3. ENPLEGURAKO PRESTAKUNTZA	22.716.005	27.490.881	27.490.881	27.628.336	28.457.186
2. GIZARTERATZEA	433.114.774	360.562.187	360.562.187	362.364.998	373.235.948
2.1. DIRU-SARRERAK BERMATZEKO ERRENTA	331.144.879	280.000.000	280.000.000	281.400.000	289.842.000
2.2. ETXEBIZITZARAKO PRESTAZIO OSAGARRIA	66.312.242	42.000.000	42.000.000	42.210.000	43.476.300
2.3. GIZARTE LARRIALDIETARAKO LAGUNTZAK	17.300.000	17.300.000	17.300.000	17.386.500	17.908.095
2.4. ERREFORTZUKO LANGILEAK HARTZEKO HITZARMENAK	8.198.165	7.016.150	7.016.150	7.051.231	7.262.768
2.5. GIZARTERATZE JARDUERAK	9.475.500	7.144.069	7.144.069	7.179.789	7.395.183
2.6. DIRU-SARRERAK BERMATZEKO ERRENTAREN KUDEAKETA	683.988	7.101.968	7.101.968	7.137.478	7.351.602
3. IMMIGRAZIOA	5.731.990	4.796.809	4.796.809	4.820.793	4.965.417
4. FAMILIA	2.006.005	1.476.240	1.476.240	1.483.621	1.528.130

GUZTIRA*	565.303.716	488.513.678	488.513.678	490.956.246	505.684.934
* 2011ko ekitaldia ixteko garaian, 72.304.621 euro gehitu behar dira eskubide subjektiboko prestazioetan: 46.929.588,76 diru-sarrerak bermatzeko errentarako, 24.312.242 euro etxebizitzarako prestazio osagarriarako eta 1.062.790 euro guraso bakarreko familientzako laguntzetarako.					

GIZARTERATZE AKTIBOAREN EUSKAL PLANA (ZENBATEKOAK, EUROTAN)					
2. TAULA. HEZKUNTZA, UNIBERTSITATE ETA IKERKETA SAILA					
	2011	2012	2013	2014	2015
ETENGABEKO IKASKUNTZAKO ZUZENDARITZA	19.269.248	18.001.712	18.001.712	18.001.712	18.001.712
Partzuergoak. Osabidezko Hezkuntzarako Programak	769.248	801.712	801.712	801.712	801.712
Lanbide Kualifikazioko Programa	18.500.000	17.200.000	17.200.000	17.200.000	17.200.000
Saileko programak ikasturteko finantzatzen dira. Hori dela eta, urte anitzeko programek soilik kasuko ikasturteari dagokion atala biltzen dute. 2012tik aurrerako mantentze zenbatekoek ez dute adierazten Hezkuntza Departamentuak inongo konpromisorik duenik.					

5/12

GIZARTERATZE AKTIBOAREN EUSKAL PLANA (ZENBATEKOAK, EUROTAN)					
3. TAULA. ETXEBIZITZA, HERRI LAN ETA GARRAIO SAILA					
	2011	2012	2013	2014	2015
ETXEBIZITZA, HERRI LAN ETA GARRAIO SAILA, GUZTIRA	100.070.443	67.807.437	70.688.000		
ETXEBIZITZA, BERRIKUNTZA ETA KONTROL ZUZENDARITZA	78.426.509	43.178.000	43.178.000		
Zuzkidura lojamendua eta etxebizitza sozialak eraikitzea, errentan emateko nahiz saltzeko	75.248.509	40.000.000	40.000.000		
Irisgarritasun hitzarmenak	3.178.000	3.178.000	3.178.000		
PLANGINTZA ETA ERAGILEEN ZUZENDARITZA	21.643.934	24.629.437	27.510.000		
Bizigune Programa, hutsik dauden mobilizatzeko	21.643.934	24.377.000	27.000.000		
Alokairuan Bitartekaritza egiteko Programa		252.437	510.000		

GIZARTERATZE AKTIBOAREN EUSKAL PLANA (ZENBATEKOAK, EUROTAN)					
4. TAULA. OSASUN SAILA					
	2011	2012	2013	2014	2015
OSASUN SAILA	1.357.374				
Adikzio bat duten pertsonen eta bazterkeria arriskuan daudenei osasun baliabideak eskuratzea	412.821,00				
DROGA GAIETAKO ZUZENDARITZA					
Adikzio bat duten pertsonen eta bazterkeria arriskuan daudenei osasun baliabideak eskuratzea	119.683,50				
Adikzio arazoak dituzten eta gizarte bazterkeria handia duten pertsonen oinarritzko premiak betetzea	473.664,40				
Adikzioa duten eta kontsumo aktiboak dituzten pertsonak gizarteratzeko oinarritzko neurriak	32.319,70				
Zigor neurrien menpean izan eta drogamendekotasuna duten pertsonekin esku hartzea	318.885,00				

GIZARTERATZERAKO III. EUSKAL PLANAREN AURREKONTU ESTIMAZIOA					
GIZARTERATZE AKTIBOAREN EUSKAL PLANA (ZENBATEKOAK, EUROTAN)					
5. TAULA. GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIA					
	2011	2012	2013	2014	2015
	17.279.352	18.433.922	18.433.922	18.986.940	19.556.548
GIZARTERATZEA	10.335.478	11.239.507	11.239.507	11.576.692	11.923.993
Gizarteratzeko lojamenduak	6.805.348	7.299.111	7.299.111	7.518.084	7.743.627
Laneratze programak	3.381.651	3.791.917	3.791.917	3.905.675	4.022.845
Babesgabetasun egoeretarako laguntzak	148.479	148.479	148.479	152.933	157.521
LANERATZEA	6.943.874	7.194.415	7.194.415	7.410.247	7.632.555
Laneratze programak	674.710	695.670	695.670	716.540	738.036
Laneratze programak adimen ezgaitasuna dutenentzat	6.269.164	6.498.745	6.498.745	6.693.707	6.894.519

6. TAULA. BIZKAIKO FORU ALDUNDIA					
	2011	2012	2013	2014	2015
	22.938.972	21.646.952	21.646.952	22.296.361	22.965.251
ZUZENEKO LAGUNTZAREN ATALEAN, GUZTIRA	15.173.727	12.403.377	12.403.377	12.775.478	13.158.743
Gizarteratzerako egoitza-zerbitzuak	6.657.011	6.709.397	6.709.397	6.910.679	7.117.999
Gizarteratzeko zentroak, egoitzaz bestekoak	4.142.361	4.197.492	4.197.492	4.323.417	4.453.119
Drogamendekotasuna dutenei laguntzeko programak	534.745	534.745	534.745	550.787	567.311
Balorazio psiko-sozialeko programa	224.700	224.700	224.700	231.441	238.384
Gizarteratze prozesuetan babesa emateko laguntza ekonomikoak	3.614.910	737.043	737.043	759.154	781.929
GIZARTE BALIABIDEEN ATALEAN, GUZTIRA	7.765.245	9.243.575	9.243.575	9.520.882	9.806.509
Gizarteratzerako bestelako programak egiteko hitzarmenak sinatzea	798.607	806.563	806.563	830.760	855.683
Gizarte gaitasuneko programak egiteko hitzarmenak sinatzea	0	1.277.868	1.277.868	1.316.204	1.355.690
Laneratze programak adimen ezgaitasuna dutenentzat	6.966.638	7.159.144	7.159.144	7.373.918	7.595.136

5/12

GIZARTERATZERAKO III. EUSKAL PLANAREN AURREKONTU ESTIMAZIOA					
GIZARTERATZE AKTIBOAREN EUSKAL PLANA (ZENBATEKOAK, EUROTAN)					
7. TAULA. ARABAKO FORU ALDUNDIA					
	2011	2012	2013	2014	2015
	3.173.064	2.949.797			
1. ENPLEGUA (elkartekiko hitzarmenak)	455.080,12	42.414,00			
1.1. Ezgaitasuna duten pertsonak	412.666,12	0,00			
ATECE Inserción Laboral	144.141				
Arabako Gorra. Prestakuntzako eta laneratzeak	11.729				
Eginaren-Eginez - Dibertsitate funtzionala edo mendekotasuna duten pertsonak enplegu normalizatuan sartzeari	90.142				
ASAFES-Enplegu programak, zuzendutako laguntzarekin	87.664				
ITXAROPENA- Enplegu programak, zuzendutako laguntzarekin	47.991				

ASPASOR- Laneratzea	31.000				
1.2. Gizarte esku-hartzea	42.414,00	42.414,00			
Secretariado Gitano Fundazioa					
2. GIZARTERATZEA	2.717.984	2.907.383			
2.1. Prestazio ekonomikoak	66.945	80.667			
Adingabea eta familia – Familietan hartzearen ondorengo egoeran dauden pertsonentzako prestazioa	16.945	40.667			
Gizarte esku-hartzea – Gizarteratzeko ibilbidean dauden pertsonentzako prestazio ekonomikoa	50.000	40.000			
Gizarte esku-hartzea	1.346.461	1.530.399			
Premia egoeretarako laguntza bereziak	150.000	150.000			
SARTU	226.005	316.509			
Elizbarrutiko Caritas	221.593	221.593			
IRSE	426.861	422.635			
Gurutze Gorria	139.477	138.069			
Arabako Emakumeen Sarea	55.772	45.000			
Beti Gizartean – On Bide Programa	111.753	221.593			
Gizarteratze - SENDOTU – ON BIDE Proiektua	15.000	15.000			

III.- GOGOETAK

1. Aldez aurretiko gogoeta

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeak positiboki baloratzen du enplegua, gizarteratzerako bitarteko gisa, Gizarteratzerako III. Euskal Panaren oinarritzko printzipioetako bat izatea, hartara aitortzen baita enplegua oinarritzko elementua dela gure gizartean sartzeko, eta talde ahulenen langabezi tasak eta kolektibo batzuetako jarduera ezari buruzko ratio handiak ere gutxitu behar direla. Baina enplegu hori duina eta txukuna izan dadila bermatzeaz gainera, “pobreziaren tranparen” teoria deitutakoarekin gertatzen dena bezalako egoerak saihesteko –haren arabera, izan ere, enplegu baten

bidez lor daitezkeen antzeko zenbatekoa egiten duten laguntza-prestazioak jaso daitezke, lan egiteko beharrik gabe, horrek hartzaileei pizgarria kentzen baitie lan merkatuan sartzeko.

Gainera, “pobreziaren tranpak” ez du kontuan hartzen pobrezia gertatzen dela hain zuzen ere behin-behinekotasun osagai handia duen lan merkatuan, eta ez ditu kontuan hartzen, ezta ere, laneratzearen ondorioz lor daitezkeen onura ez hertsiki ekonomikoak; esate baterako, ongizate psikologikoa, estatusarena, lan-esperientzia hartzea... edo langabezi egoera batean arazoa gehiago zor izatea lanpostuak eskura ez edukitzeari, haiek okupatzeko uko boluntarioari baino.

Azken urteetan “make work pay” izenaren pean garatu diren politika horiek zuzenduta daude laneratzea aukera erakargarria edo errentagarria izateari, bai gutxieneko errenten hartzaileentzat, bai jarduerarik egiten ez duten pertsonentzat ere. Bestalde, egoki diseinatzen direnean, eragin positibo handia dute, oinarritzko errentak jasotzen dituzten pertsonen laneraterako pizgarri izateari dagokionean, bai eta errentaren birbanaketan eta lansari txikiak jasotzen dituzten pertsonen babesean ere; izan ere, horrela, enpleguari itzultzen zaio pobreziaren aurkako babes-tresna eta gizarteratzearen aldeko tresna izateko gaitasuna.

Halaber, baloratzen dugu GAEPen helburu estrategikoetako bat izatea egoera ahulenean dauden pertsonak enpleguaren bitartez eta modu iraunkorrean aktiboki gizarteratzea, pobrezia eta gizarte bazterkeria gutxitzeko, errenta maila duina eta enplegu txukuna eskuratzeko modua segurtatuz. Hala eta guztiz ere, kontuan hartu beharra dago pertsona ugari daudela pobreziarako eta bazterkeriarako arriskuarekin, eta horietako askoren kasuan horren arazoak enplegua ez izateaz harantzago doazela; horrek, izan ere, gizarteratze planaren ondorioetarako, eskatzen du pertsonen kolektibo horiek behar adinako zehaztasunaz identifikatu eta zenbatzea, bidezko neurri egokiak ezartzeko –neurri horiek, betiere, ez dute zertan beti enpleguarekin lotuta egon-. Zehazki, alderatzen baditugu, batetik, 2012ko urtarrilaren 31n LANBIDEn bulegoetan “erregistratutako langabeziaren” datuak (155.867 pertsona), eta, bestetik, Euskadiko pobrezia eta bazterkeria arriskuan dagoen

“AROPÉ⁵ populazioari” buruzko 2010eko estimazioak (330.692 pertsona, EUROSTATen metodologiaren arabera), 174.825 pertsonaren alde dago, eta zenbateko hori langabezian dauden pertsonen zenbatekoa baino handiagoa izan daiteke.

2. Gogoeta orokorrak

GAEPEk aldaketa estrategiko bat planteatzen du bere ikuspegian (7. orrialdea eta hurrengoak), pobreziarako arriskuan dauden pertsonen kolektiboaren hazkundera dela medio eta “pobrezia arriskuan dauden pertsona okupatuen handitzearengatik”, besteak beste. 10. orrialdean esaten den bezala, ados gaude krisialdi ekonomikoko testuinguru batean aldaketa estrategiko bat egiteko premiarekin eta aukerarekin. Horrek, izan ere, sekula baino gehiago behartuko gaitu sistemen osotasuna babesteko ekintzak bermatzera eta eraginkortasunean eta efizientzian hobera egitera. Gizarteratzea ikuspegi integral batetik ulertu behar da, inbertsio baten gisara eta hazkunde ekonomikoa eta enplegu-sorrera lortzeko aukera baten gisara; horrek esan nahi du segurtatu behar dela krisiaren testuinguruak ez dituela gizarteratze prozesuak oztopatu behar, baizik eta prozesu horiek oneratze ekonomikorako lagungarriak izan behar dutela.

Alabaina, gogoeta batzuk egin nahi ditugu planaren edukiari buruz, gure ustez hura berregitea komeni dela adierazten dutenak:

LEHENA: TESTUINGURUA

Ekimen hau aurkezten da Administrazioa egiten ari den doikuntza ekonomikoen ondoriozko politika sozialak berrantolatze beharraz alde batera. Hori dela eta, planaren helburu estrategikoak egokiak izan badaitezke ere, eszenatoki indarduna kontuan hartzen ez denez, helburu horiek ibilbide oso ere laburra izango dute. Esate baterako, “*errenta maila duina segurtatzea eta enplegua lor dezaketen pertsonen enplegu txukun baterako sarbidea ematea*” neurriak bi oztopo garrantzitsu dauzka: gizarte arloko mozketak errenta mailak gutxitzen ari dira eta enplegu falta areagotzen (askotan, ez da “enplegu-

⁵ AROPE: “At Risk of Poverty and/or Exclusion”, pobreziako edo/eta gizarte bazterkeriako arriskuan dagoen populazioa, EUROSTATen metodologiaren arabera. Europa 2020 Estrategiako helburuen jarraipenerako erreferentziako adierazlea da

gaitasuneko” arazo bat).

Akats horrek berarekin dakar helburu estrategikoak eta helburu eragileak bat ez etortzea, eta horrek ez du erraztuko pobrezia eta gizarte bazterkeriako egoeran dauden pertsonen kopurua % 12,5 jaisteko helburua lortzea. Esate baterako, “*enpleguan pobrezia garatzeari aurrea hartzea*” aipatzen da, baina zuzenean inplikaturako agenteei dei egin beharrean, lanaren esparrua beste plan batzuk igortzera eta laneko diru-sarreraren errenta osagarria jasotzera mugatuta dago.

Egiazki, neurri horrek ia akats bera dauka. Ez da plan errealista bat, eta, gainera, ez dator bat jatorri duen sailaren diskurtso ofizialekin. Gure ustez, komeniko litzateke helburuetan hain handinahia ez den plan bat egitea, plan errealistagoa, alegia, helburu horiek gauzatzeko moduari dagokionez.

5/12

BIGARRENA: ALDAKETA ESTRATEGIKOA

Gainera, uste dugu aztergai dugunari “plan berria” deitzea ez datorrela bat haren edukiarekin, zeren eta ustezko aldaketa estrategiko hori ez baita gertatzen. Zortzi puntu aurkezten dira “hobekuntzarako tarte gisa”, gehi ustezko “gizarteratzearen eredu berrira” garamatzen aldaketa kontzeptualaren egokitasuna justifikatzen duten beste bost egitate (7-10 orrialdeak). Hala eta guztiz ere, “*Planaren egitekoa/ikuspegia*” izenburuko 1.2 atalean jasotako planteamenduak ez du ekartzen, gure ustez, muntako berritasun kontzeptualik, ez eta ikuspegiaren aldetiko berritasunik ere, zeren eta bazterkeriaren dimentsio anitzeko kontzeptzioa, eskubide bikoitzaren bermea eta gizarteratzearen eta laneratzearen aldeko apustua, erakunde arteko jarduketaren ikuspegia eta arretaren unibertsaltasuna, guzti-guztiak jada ageri baitziren 2007-2009 urteetarako Gizarteratze Planean (2007-2009 urteetarako Gizarteratzerako II. Euskal Plana ere deitutakoan).

Hori dela eta, Gizarte Zerbitzuei buruzko 12/2008 Legeak eta Diru Sarrerak Bermatzeari buruzko 18/2008 Legeak ezarri dituzten berritasunak alde batera utzita (bide batez, azken lege hori zen 2007-2009 urteetarako Planeko lehenengo helburu estrategikoko lehenengo helburu eragilean jasotako lehenengo jarduketa), ez da berritasun eta aurrerapen handirik antzeman,

lege horiek nahitaezko erreferentea baitira. Kudeaketa garatzeko garaian egiazki berria den antolamendu-elementu bakarra dago: Jaurlaritzak diru-sarrerak bermatzeko errentaren kudeaketa bere gain hartzeko eta kudeaketa hori LANBIDE-Euskal Enplegu Zerbitzuari esleitzeko erabakia.

HIRUGARRENA: BEHARREN KUANTIFIKAZIOA ETA HAREN JARRAIPENA

2. atala, “*Pobreziarekin eta gizarte bazterkeriarekin lotutako arazoak EAEn*” frustragarria da, zeren eta aurreko Plana, 2007-2009 urteetako, kontuan izanda, aitzinsolasean esaten den bezala, eta hobekuntzarako guneak identifikatuta, zer edo zer gehiago itxaron liteke, kontzeptu horiei buruzko disertazio axalekoaz eta pobrezia eta, are gehiago, gizarte bazterkeria “neurtzeko” zailtasunaren aitorpenaz harantzago. GAEPek atal horretan datu gaurkotuak jaso beharko lituzke, bi arazo horien dimentsioak eta lurralde, eskualde, populazio-kolektibo eta abarren arabera dauzkaten banaketa eta abar kuantifikatu ahal izateko, horren bidez, GAEPen arreta zuzentzen zaien pertsonen kolektiboak –agiriko 10-11 orrialdeetan aipatzen direnak– kuantifikatze aldera. Dela “Laeken” adierazleen” bitartez –GAEPen agiriko 15. orrialdean aipatzen dira–, dela “AROE adierazleen” estimazioetatik abiatuta –azken horiek ez dira hain konplexuak– planaren diagnosis eta abiapuntua zehaztu egin daitezke eta zehaztu behar dira.

Testuinguru horretan, “planaren erronka handia” (24. orrialdea), hau da, “*pobrezia egoeran eta gizarte bazterkeriako egoeran dauden pertsonen kopurua % 12,5 gutxitzea*” asmoen deklarazio bat baizik ez da, zeren eta ez baita ezagutzen, nolabaiteko hurbilketa baten bidez, gaur egun egoera horietako bakoitzak zenbat pertsona ukitzen dituen.

Akats hori helburu estrategikoen planteamenduan zehar errepikatzen da, eta, batez, ere, helburu eragileetan eta neurrietan. Esate baterako, 3.2 atalean, non halakoak jasotzen baitira, edukia ez dator bat izenburuarekin –“*Helburu eragileak, helburu estrategikoak eta jarduketak*”–, zeren eta haien formulazioan ez baita inongo zehaztapen elementurik aurkitzen. Izan ere, horren hasiera izan beharko litzateke aurreko gizarteratze planaren ebaluazioa egitea, helburu eta jarduketa berriak ezartzeko abiapuntu gisa.

Gabezia horien bidez azaltzen da adierazlerik ez izatea planak 3.3 atalean, “Jarraipena eta ebaluazioa” (55. orrialdean) biltzen dituen jarduketan betetze-mailaren eta helburuak betetzearen jarraipena egiteko eta hura ebaluatzeko; eginkizun hori, hain zuzen ere, jarraipenerako batzorde iraunkor baten esku uzten da, baina beldur gara haren eratzea (6.4.1 neurria) atzeratuko dela. Batzorde horri dagokionez, gainera, esan beharra daukagu aipatzen diren entitate eta administrazioen ondoan eragile ekonomiko eta sozialen ordezkariak batek ageri beharko lukeela, hain zuzen ere erakunde horiek planeko helburuak garatzen dituzten neurrien jarraipenean eta ebaluazioan parte har dezaten.

Bestalde, aipatu den zorrotasun eza are nabarmenagoa da finantzaketari buruzko 3.4 atalean. Hura berrikustea gomendatzen dugu. Bestalde, Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailak planerako eginiko ekarpenari, laneratzeari buruzko atal orokorreari, enplegu sustapenari, enplegurako prestakuntzari eta abarrei dagokienez, ezin da jakin planaren xede diren pertsonentzako destino eta erreserba zehatzik dagoen (haren zenbatekoa ezin da jakin), edo, bestela, langabetuen edo okupatuaren populazio aktiboaren kolektibo zabalago bat hartzen duten. Bestalde, eskatzen zaigu irizpen bat egin dezagula 2011tik 2015era indarra izango duen plan bati buruz, jada urtebete iragan denean. Horrek ere planaren finantzaketari buruzko ebaluazio egokia eragozten digu. Gainera, erantsi den finantzaketa-taula ez dago ardatzen arabera xehakaturik, eta horrek are zailago bihurtzen du gure egitekoa.

LAUGARRENA: ERAKUNDEEN KOORDINAZIOA ETA ARTIKULAZIOA

Amaierako gogoeta gisa, nabarmenduko dugu planean zehar zenbait aldiz arazo handiak aitortzen direla hura osatzen duten sistema guztien artean eskumenak eta erantzukizunak mugatzeari eta banatzeari dagokienean; arazo horiek jada salatu ziren 2007-2009 urteetako planaren aurkezpenean eta amaierako ebaluazioan. Paraleloan, enfasis eta behin eta berriz azpimarratzen da “sistemen, baliabide sareen eta zerbitzuen artikulazioa” plan berriaren “funtsezko ardatzetako” bat dela (4. orrialdea). Eta hori lortzeko, ezinbestekoa da Gizarte Zerbitzuei buruzko 18/2008 Legea garatzea, 9. helburu estrategikoan jaso bezala.

Gure gogoeta eta, bidezko bada, gomendioa, da ahaleginak bil daitezela lehenengo helburu hori lortzeko eta erakundeen arteko artikulazioa gauzatzeko, zeren eta, bestela, gainerako helburu guztiak lortu ezinezko asmo bilakatuko baitira, aurreko ekimen batzuetan gertatu den bezala.

3. Berriazko gogoeta

- **1. Helburua: “Enpleguaren bitartezko gizarteratze aktiboa sustatzea pertsona ahulenen kasuan, pobrezia eta gizarte bazterkeria gutxitzeko, errenta maila duina segurtatuz eta enplegua lor dezaketen pertsonen enplegu txukun baterako sarbidea emanaz” (27. orrialdea eta hurrengoak)**

Planaren lehenengo helburu horri dagokionez, gogorarazi nahi dugu ezen, aldez aurretiko gogoetan adierazi bezala positiboki baloratzen dugun arren, aipatzen dugun “enplegu txukunaren” premia ez dela soilik gertatzen besteen konturako enpleguetan, baizik eta, baita ere, bazkide langileak lan-kontratupekoak ez diren auto-kudeaketarako sozietate-harremanen menpekoak diren entitateetan.

IV.- ONDORIOAK

“Gizarteratzerako III. Euskal Plana (2011-2015)-Gizarteratze Aktiboaren Euskal Plana” izenekoari dagokionez, kontseilu honek adierazi nahi du hura diseinatzeke oinarri gisa hartu diren tesiekin ados badago ere –hau da, gure populazioaren zati handi batean bazterkeria arazo handi bat dagoela eta enplegua haren aurka borrokatzeke tresna zentrala dela–, zenbait inguruabar, gabezia eta eskasia antzeman ditugula, gure gogoetetan azaldu ditugunak, eta horiek direla-eta gomendagarria dela, gure ustez, Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailak plana berrikustea, horiek egoki zuzentzeko. Hori dela eta, gure ustez, plana berregin beharra dago.

Honako inguruabar, gabezia eta eskasiak nabarmendu nahi ditugu:

- Egungo testuinguru ekonomikoa dela-eta zalantzarik gabe ezarriko diren mugak ezaguturik, gogoratzen dugu, lehenbizi, ez dugula agirian antzeman aldaketa estrategikorako adierazitako bokazioa gauzatu egiten denik.
- Bigarrenik, zorrotasun handiagoa exijitzen da planaren helburu publikoaren diagnosi kuantitatiboa egiterakoan; izan ere taldeen aipamen hutsaz –horixe baita 10. orrialdean egiten dena– harantzago joan beharko luke. Horretarako, Laeken adierazleen aplikazioaren emaitzak erabili beharko lirateke, edo, bestela, AROPE adierazleak.
- Halaber, faltan botatzen dugu aurreko planaren ebaluazio bat egitea (ebaluazio hori plan berrirako abiapuntua izan dadin), bai eta planeko ekintzen jarraipenerako adierazle batzuen ezarpena ere, hain zuzen ere proposatzen diren helburuen egokitze dinamikoa bideratzeko.
- Gainera, gomendatzen dugu sakon berrikus daitezela planaren finantzaketarekin lotutako edukiak, eduki horiek egungo aurrekontu-inguruabarrei egokitzeko eta ekintzen araberako xehakitzea bideratzeko.
- Azkenik, Enplegu eta Gizarte Gaietako Departamentuari gogorarazten diogu ekimen honetan erakundeen arteko egiazko koordinazioa eta artikulazioa falta direla, eta aurreko Gizarteratze Planak ere akats hori bera bazeukala, eta erakundeen arteko koordinazio eta artikulazio hori funtsezkoa dela ekimena aurrera eraman ahal izateko.

5/12

Bilbon, 2012ko otsailaren 22an

Presidentea O.E.
Juan María Otaegui Murua

Idazkari Nagusia
Francisco José Huidobro Burgos

CES
EGAB

Consejo Económico
y Social Vasco

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Arazoetarako Batzordea

©Argitalpena: EEGAB

Gran Vía 81, 7. solairua
48011 Bilbao. Bizkaia
www.cesvasco.es

Maketazioa: EEGAB

Inprenta: Gestingraf

Lege Gordailua: BI-544-12